

Det pedagogiske sommerstevne i Zürich

Hvert år holder lærerne ved Rudolf Steinerskolene i Tyskland, Sveits, Holland, England o. s. v. mange pedagogiske stevner. Særlig i Zürich har det vært en ærviss begivenhet at lærere fra all verdens kanter samles til et sommerstevne for å lære mer av hverandre, for å få nye impulser til arbeidet og for å skjerpe selvkritikken ut fra nye synspunkter.

Ved sommerstevnet 1959 var det geografiundervisningen som stod i brennpunktet ("Zum Geographie- und Völkerkunde-Unterricht").

Der kom lærere fra 29 Rudolf Steinerskoler (Sveits, Tyskland, Holland, England, Italia, Frankrike, U. S. A., Sverige og Norge). Det var også en stor glede å se at over 30 lærere fra vanlige statsskoler deltok i stevnet. Og da man også hadde anledning til å delta uten å være lærer, hadde også mange andre funnet veien til stevnet. Disse stevnene blir alltid holdt i en så åpen almenmenneskelig ånd uten noen snever fagspesialisering, at her er noe å lære for alle vækne mennesker.

En ganske særlig opplevelse er det å komme til et slikt sentrum for Rudolf Steinerskolebevegelsen, nær man til daglig arbeider i en slik bitte liten Rudolf Steinerskole som i Bergen, langt borte fra alle de andre store Rudolf Steinerskolene som forer elevene fra 1. klasse og helt frem til studenteksamen.

Fra første stund av ble man revet med i det intense, begeistrende studiearbeidet. Fra morgen til aften bare avbrutt av korte spisepauser var programmet fylt av spennende og forlokkende emner, foredrag og kurser, øvelser og samtaler som det vilde være utenkelig å skulke.

Dr. H. E. Lauer holdt fire foredrag om Europas folk. Ved klare og anskuelige eksempler karakteriserte han de enkelte folkeslags egenart og særlig den rolle de har spilt i Europas historie. På en frapperende måte viste han hvorledes historie- og geografiundervisning her må smelte sammen. I hvert eneste folk kommer bestemte egenskaper til en særlig høy utvikling. Folket har noe å gi som ikke kan erstattes av de andre folk. Og i samspillet utvikler mennesket seg på vei til den omfattende menneskehet.

I tre foredrag utvidet dr. M. Stibbe dette europeiske bilde til de andre verdensdeler. Særlig rikholdig arbeidet han frem den japanske og den indonesiske verden, som dr. Stibbe kjenner fra mange års opphold i Osten. Han la ikke skjul på de demoniske sider ved disse raser, særlig den japanske, - noe man ellers gjerne ikke legger merke til, nær man blir fascinert av disse fjerne kulturverdeners edle og fremmedartede blomster. Dr. Stibbes foredrag var fylt av facts, bearbeidet i en så anskuelig sammenheng at det var et glimrende opplegg for undervisningen.

Et høydepunkt i stevnet var utvilsomt Ernst Juckers foredrag om "Det russiske menneske". Uten selv å være kommunist har Jucker (den kjente forfatter av "Erlebtes Russland" og "Sibiriens Wälder raunen", - Paul Haupt Verlag, Bern) arbeidet i flere årtier på en fremtredende plass i det russiske skolevesen. Fordi han elsker det russiske menneske, kunde han gi et vell av umiddelbare bilder fra dagliglivet, fra den fattige bondes hytte like til en fortrolig samtale med Stalin i enerom.

I dette store selskap hadde undertegnede fått den vanskelige oppgave i to foredrag å formidle noe av de skandinaviske folks oppgave i den europeiske verden, slik at det også kunde brukes på en fruktbar måte i geografi- og historie-undervisningen i andre lands skoler.

Mens alle disse foredrag skulde tjene til å få bedre tak på selve undervisningsstoffet, ble den pedagogiske side arbeidet sterkere frem i en annen rekke av foredrag: Dan Lindholm, G. Zickwolff, H. R. Niederhäuser og prof. H. von Baravalle tok for seg alle alderstrinnene fra 1. til 12. klasse og viste hvorledes undervisningsarten må forvandles fra år til år i takt med barnets og den unges egen utvikling.

Så fikk vi høre resitasjon av dikt på 12 forskjellige europeiske språk, slik at hele Europa så å si levde i luften mellom oss.

Men det var ikke bare å nyte. Hver dag gjennom hele stevnet var der seks kunstneriske øvelseskurser, hvor man måtte ta fatt på å omforme litt av seg selv, enten det nu var i talekursene, eurytmikursene, tegnekurset eller i sangtimene. -

Max Schenk ledet øvelsene i å tegne menneskerasene, beregnet for undervisningen fra 6. til 9. klasse (med hovedvekt på 9. klasse). Han klarte her å utføre det mesterstykke å få selv folk som er svake i tegning, til å oppleve at det går an å lære å tegne. -

Med utgangspunkt i Leonardos proporsjonslære for det harmoniske menneske førte han oss fra enkle, grunnleggende forhold til en strekføring som kunde få frem de karakteristiske trekk hos den voksne, hos barnet, hos oldingen, - og derefter de forskjellige rasers typiske fysiognomier: negeren, indianeren, kineseren,

araberen.

I sangkurset ovet vi folkeviser og flerstemmige sanger pæ italiensk, fransk, engelsk, tysk, svensk og dessuten sanger fra Russland og Finland i tysk oversettelse. Pæ siste stevneaften ble sæ alle sangene sunget av kurskoret for stevnedeltagerne.

Tre dager var der satt av tid til "Aussprache". Samtaler i en sæ stor forsamling vil lett kunne bli en rekke innlegg som ikke har noen særlig innbyrdes sammenheng. Ikke slik her. Samtalene ble fort saklig og samlet om fæ, sentrale problemer, slik at de dannet et nødvendig supplement til foredragene og kursene.

Hovedinntrykket av sommerstevnet i Zürich er en sterk og varm arbeidsglede. Etter en ukes uavbrutt stevnevirkosomhet fra morgenen til sent pæ aften kunde man fole seg forfrisket og inderlig forynget med nytt mot og nye impulser til æ ta fatt pæ skolearbeidet.

Førsteutgave:

Mennesket, Bergen, 1952/3

www.joergensmit.org er webbadressen til material av og om Jørgen Smit.
Biografisk material, utgivelser, foredrag, arbeidsplasser o.s.v. utgitt av Rembert Biemond